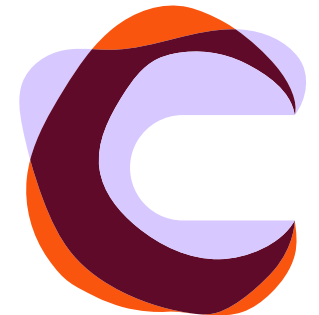

NEDERLANDS KANKER COLLECTIEF

ACTIEPLAN ROOKGEDRAG 2025

Doel - In 2032 is het aantal rokers gedaald tot 5% van de volwassenen en 0% van de jongeren en zwangere vrouwen

DOOR: VERSNELLINGSTEAM ROOKGEDRAG
VRAGEN? NEEM CONTACT OP MET CAROLIEN@NEDERLANDSKANKERCOLLECTIEF.NL

**Nederlands
Kanker
Collectief**

Leeswijzer

Het actieplan Rookgedrag 2025 is een geactualiseerde versie van het actieplan 2024.

Aanpassingen zijn:

- Op slide 5 Activiteiten 2024 is te lezen welke activiteiten het afgelopen jaar ondernomen zijn
- Op slide 6 Activiteiten 2025 staan de activiteiten voor komend jaar

WAT IS ER
NIEUW

00.

Inhoudsopgave

Actieplan rookgedrag

01.	Wat willen we veranderen?	4
02.	Activiteiten 2024	5
03.	Activiteiten 2025	6
04.	Probleem en oorzaken	7
05.	Canvassen	8
07.	Wie werken er mee?	10
08.	Achterliggende keuzes	11

01.

ROOK GEDRAG

Wat willen we veranderen?

In 2032 is het aantal rokers gedaald tot 5% van de volwassenen en 0% van de jongeren en zwangere vrouwen

Tabak draagt bij aan het ontstaan van 12 soorten kanker, zoals keel-, blaas- en alvleesklierkanker

Jaarlijks krijgen 19.095 Nederlanders kanker door roken

81% van de sterfte aan longkanker kan worden toegeschreven aan roken

Roken is schadelijk voor de gezondheid en nicotine heeft een sterk verslavende werking (mentaal en fysiek). De ingrediënten in het product zijn zo vernietigend dat het niet legaal verkocht zou mogen worden als het nu op de markt werd gebracht.

Er is maatschappelijk draagvlak voor niet-roken beleid. We zijn op weg naar een rook-vrije generatie, dankzij het Nationaal Preventieakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord. Ook dankzij de inzet van meerdere organisaties zoals gezondheidsfondsen, kennisinstellingen en artsenverenigingen. En dankzij maatregelen zoals rookvrije omgevingen, het verminderen van de verkooppunten en de accijnsverhoging. Hierdoor zien we veranderingen, maar er is meer nodig.

Roken is binnen bepaalde groepen nog steeds de norm. Ook wordt roken op te veel plekken nog geaccepteerd.

Daarnaast dragen de door roken veroorzaakte ziektes bij aan het vastlopen van de zorg.

Politieke en economische belangen zorgen voor vertraging in het nemen van maatregelen. Roken is voortdurend een onderwerp van vertragende politieke discussies. Bij iedere kabinetswissel wordt de discussie over ontmoedigingsmaatregelen opnieuw gevoerd. De inzet op een Rookvrije Generatie is afhankelijk van de bereidheid van het kabinet om hierin te investeren.

Daarom willen we niet-rokenbeleid vanzelfsprekend maken. Schade voor het individu, de zorg en de maatschappij moet te allen tijde voorkomen worden en kan geen politiek onderwerp zijn. Niet-roken moet de maatschappelijke sociale norm zijn en de inzet hierop een basisvoorziening. Het gaat hierbij om de inzet op voorkomen dat mensen starten met roken en hulp voor rokers die in het verleden verslaafd zijn gemaakt.

02.

WAT WE
GEDAAN
HEBBEN IN
2024

Activiteiten 2024

Activiteiten <i>Wat was er gepland in 2024</i>	Activiteiten <i>Wat is er gedaan in 2024</i>
• Initiëren van een langdurend en overtuigend communicatieoffensief c.q. vormen van een aansprekend en gezaghebbend podium door NKC partners (deze activiteit sluit aan bij meerdere punten op canvas 2) • Formuleren van een boodschap rondom roken & kanker die de urgentie tot het nemen van maatregelen tegen roken benadrukt en bestaande misvattingen ontkracht. Deze boodschap is gericht op publiek en politiek, sluit aan bij alle politieke stromingen en vergroot het draagvlak voor het nemen van maatregelen tegen roken. • De overheid stimuleren om een opdracht te geven aan andere organisaties voor grootschalige, effectieve campagnes, gericht op kanker	• Uitwerken van deze activiteit in een creative brief, analyseren van doel/doelgroep/beïnvloedings-mechanismen en verkennen van meerdere routes om hier uitvoering aan te geven. • Succesvol betrekken van partijen zoals de NVALT, Longkanker Nederland en Pharos.
• Initiëren van wet- of regelgeving die het onmogelijk maakt voor de tabaksindustrie om beleid te beïnvloeden (deze activiteit sluit aan bij meerdere punten op canvas 1)	• Uitvoeren van literatuuronderzoek op het gebied van lobby en transparantie, voorbereiden en uitvoeren van interviews met wetenschappers op dit onderwerp, en conclusies van dit onderzoek vertalen naar denkrichtingen voor wettelijke maatregelen en het positief beïnvloeden van de politiek. Dit zijn stap 1, 3 en 5 van de activiteitenkaart.

03.

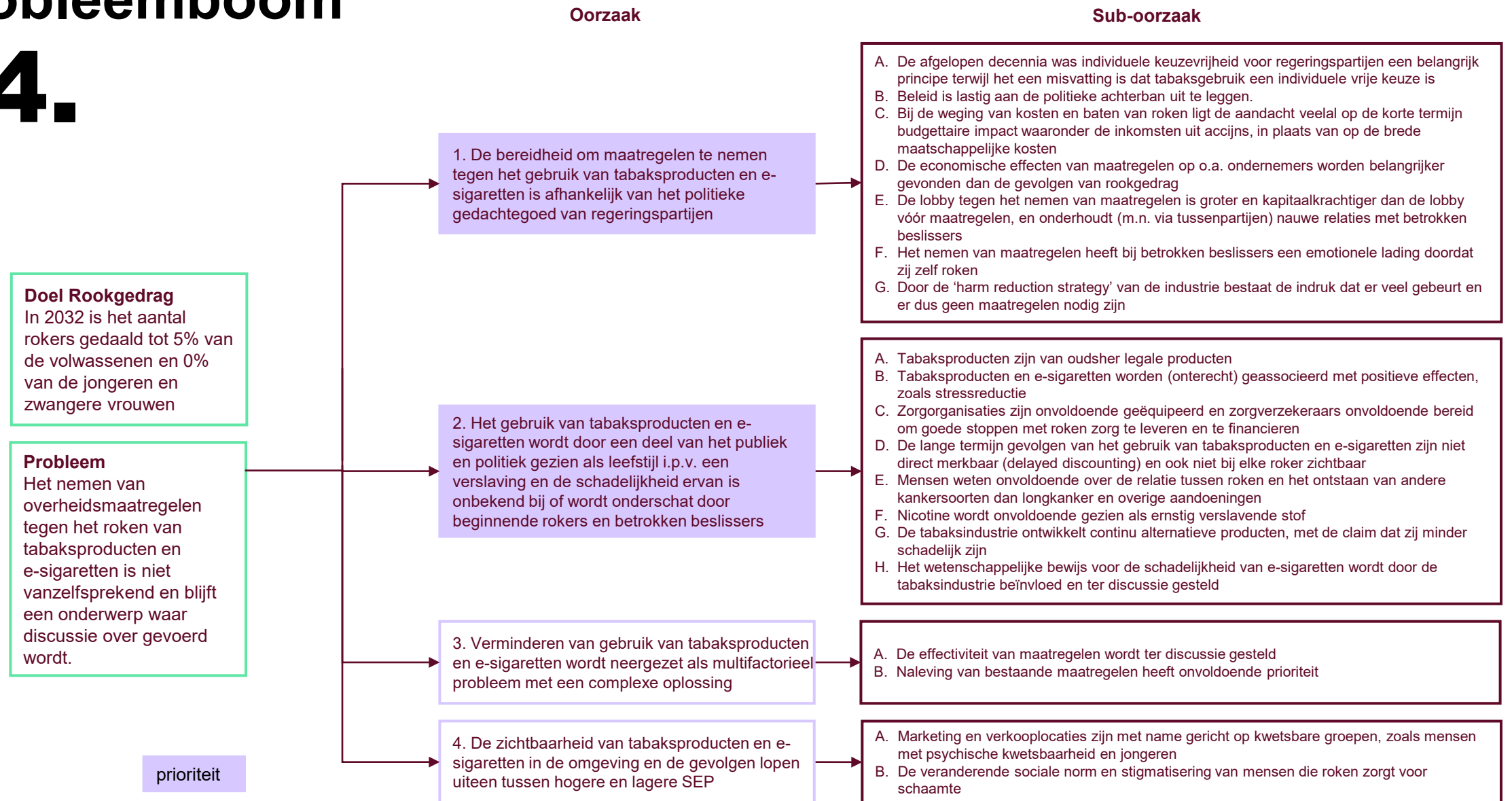
WAT WE
GAAN DOEN
IN 2025

Activiteiten 2025

Activiteiten <i>Wat we gaan doen in 2025</i>	Subdoel <i>Waaraan dit bijdraagt</i>
Activiteit 1: Versterken van bestaande rookvrij-initiatieven De NKC-hub zal de strategie van de partijen in het versnellingsteam ondersteunen en versterken door: - Informeren: relevante informatie (waaronder beleidsinitiatieven) breed delen binnen het Collectief - Faciliteren/activeren: de partijen uit het Collectief uitnodigen om de activiteiten gericht op beleidsmaatregelen actief te ondersteunen.	1. Er is grotere bereidheid om maatregelen te nemen tegen roken, ongeacht het politieke gedachtegoed van partijen - en 2. Roken wordt door politiek, publiek en media gezien als een verslaving en men weet hoe schadelijk tabaks-producten en e-sigaretten zijn
Activiteit 2: Initiëren van wet- of regelgeving die het onmogelijk maakt voor de tabaksindustrie om beleid te beïnvloeden. Analyse van de tabakslobby om inzicht te krijgen in mogelijkheden beïnvloeding. Deze activiteit sluit aan bij meerdere punten op canvas 1.	1. Er is grotere bereidheid om maatregelen te nemen tegen roken, ongeacht het politieke gedachtegoed van partijen

Probleemboom

04.

Probleem <i>Wat we willen veranderen</i>	Activiteiten <i>Wat we willen doen</i>	Output <i>Wat het directe resultaat is als gevolg van de activiteit</i>	Outcome <i>Wat het effect van het directe resultaat is op de doelgroep</i>	Impact <i>Welke impact we hebben</i>
Oorzaak 1 De bereidheid om maatregelen te nemen tegen het gebruik van tabaksproducten en e-sigaretten is afhankelijk van het politieke gedachtegoed van regeringspartijen Sub-oorzaken A. De afgelopen decennia was individuele keuzevrijheid voor regeringspartijen een belangrijk principe terwijl de misvatting bestaat dat tabaksgebruik een individuele vrije keuze is B. Beleid is lastig aan de politieke achterban uit te leggen C. Bij de weging van kosten en baten van roken ligt de aandacht veelal op de korte termijn budgettaire impact waaronder de inkomsten uit accijns, in plaats van op de brede maatschappelijke kosten D. De economische effecten van maatregelen op o.a. ondernemers worden belangrijker gevonden dan de gevolgen van rookgedrag E. De lobby tegen het nemen van maatregelen is groter en kapitaalkrachtiger dan de lobby vóór maatregelen, en onderhoudt (m.n. via tussenpartijen) nauwe relaties met betrokken beslissers F. Het nemen van maatregelen heeft bij betrokken beslissers een emotionele lading doordat zij zelf roken. G. Door de 'harm reduction strategy' van de industrie bestaat de indruk dat er veel gebeurt en er dus geen maatregelen nodig zijn	Onderzoek, innovatie & implementatie - Uitvoeren opinieonderzoek bij achterban politieke partijen over standpunt t.a.v. roken Informatievoorziening & Communicatie - Ontwikkelen en verspreiden van makkelijk leesbare informatieproducten/factsheets voor (lokale) beleidsmakers - Contact leggen met pers/journalistiek vanuit frame 'roken en kanker' (extra aandacht voor sterfte door roken i.p.v. incidentie van kanker, en voor alle soorten kanker gerelateerd aan roken en niet beperkt tot longkanker) - Afspraken maken met anti-rookpartijen over gebruik van hetzelfde frame in communicatie-uitingen; bijvoorbeeld het kindframe, zou je willen dat je eigen kinderen roken? En de rol van vpen hierbij. - Formuleren van een boodschap rondom roken & kanker die de urgentie tot het nemen van maatregelen tegen roken benadrukt en bestaande misvattingen (zie sub-oorzaken A/C/D/G) ontkracht. Deze boodschap is gericht op publiek en politiek, sluit aan bij alle politieke stromingen en vergroot het draagvlak voor het nemen van maatregelen tegen roken. - Opzetten campagne en voorlichting gericht op de sociale omgeving van rokers; hoe kunnen zij steunen in niet roken en/of stoppen met roken Beleid - Initiëren van wet- of regelgeving die het onmogelijk maakt voor de tabaksindustrie om beleid te beïnvloeden, bijv. door: - Organiseren van een lobby register zodat er volledige transparantie ontstaat over de tabakslobby - In kaart brengen en communiceren van relaties, beïnvloeding en financiering tussen tabakslobby en politieke partijen - Lobbyen voor de Rookvrije Generatie in een Wet	- Kennis over opinie achterban politieke partijen i.r.t. standpunt van de partij - Makkelijk leesbare informatieproducten - Consistent gebruik van het frame 'roken en kanker' richting de pers - Gebruik van een consistent frame in communicatie-uitingen - Verhaal richting de politiek en het publiek waaruit de urgentie tot het nemen van maatregelen blijkt, ongeacht de politieke voorkeur - Campagne over hoe je iemand in je omgeving steunt met stoppen - De tabaksindustrie heeft geen invloed op beleid - Een lobby/transparantie register en daarmee duidelijkheid over banden tabaksindustrie met politiek - Ontkrachting van de argumentatie van de tabaksindustrie over het gehele politieke spectrum - Stappen gemaakt richting Rookvrije Generatie in een Wet	- Politiek en media weten waar de juiste informatie over roken te vinden is - Politiek en media nemen frames van anti-rook partijen over - Politiek en media verstrekken informatie aan het publiek en aan rokers in het bijzonder die hen stimuleert niet te roken - Politiek en beleidsmakers beoordelen objectief de schadelijkheid van roken. - Politiek en beleidsmakers voeren effectief beleid dat roken optimaal ontmoedigt en de beschikbaarheid van alternatieve producten tegengaat - Politieke partijen willen niet geassocieerd worden met of gefinancierd worden door tabaksindustrie	Subdoel 1 Er is grotere bereidheid om maatregelen te nemen tegen roken, ongeacht het politieke gedachtegoed van partijen Doel In 2032 is het aantal rokers gedaald tot 5% van de volwassenen en 0% van de jongeren en zwangere vrouwen Missie collectief De impact van kanker op de samenleving verminderen

Probleem <i>Wat we willen veranderen</i>	Activiteiten <i>Wat we willen doen</i>	Output <i>Wat het directe resultaat is als gevolg van de activiteit</i>	Outcome <i>Wat het effect van het directe resultaat is op de doelgroep</i>	Impact <i>Welke impact we hebben</i>
Oorzaak 2 Het gebruik van tabaksproducten en e-sigaretten wordt door een deel van het publiek en politiek gezien als leefstijl i.p.v. een verslaving en de schadelijkheid ervan is onbekend bij of wordt onderschat door beginnende rokers en betrokken beslissers Sub-oorzaken A. Tabaksproducten zijn van oudsher legale producten B. Tabaksproducten en e-sigaretten worden (onterecht) geassocieerd met positieve effecten, zoals stressreductie C. Zorgorganisaties zijn onvoldoende geëquipeerd en zorgverzekeraars onvoldoende bereid om goede stoppen met roken zorg te leveren en te financieren D. De lange termijn gevolgen van het gebruik van tabaksproducten en e-sigaretten zijn niet direct merkbaar (delayed discounting) en ook niet bij elke roker zichtbaar E. Mensen weten onvoldoende over de relatie tussen roken en het ontstaan van andere kankersoorten dan longkanker en overige aandoeningen F. Nicotine wordt onvoldoende gezien als ernstig verslavende stof G. De tabaksindustrie ontwikkelt continu alternatieve producten, met de claim dat zij minder schadelijk zijn H. Het wetenschappelijke bewijs voor de schadelijkheid van e-sigaretten wordt door de tabaksindustrie beïnvloed en ter discussie gesteld	Organisatie van zorg en ondersteuning - Anders inrichten van Stoppen-met-roken zorg (SMR), zodat het aansluit bij verschillende behoeften en doelgroepen - Anders financieren van SMR, zodat er meerdere programma's per jaar vergoed worden - Inzichtelijk maken van financieringsstructuur en –mogelijkheden voor stoppen-met-roken-zorg voor WLZ-cliënten (Wet Langdurige Zorg) - Opstellen en handhaven op kwaliteitsindicatoren voor goede stoppen-met-roken-zorg t.b.v. aantonen effectiviteit - Implementeren van nieuwe tabaksrichtlijn: van iedereen die een ziekenhuis binnenkomt van 12-80 jaar is bekend of diegene rookt, incl. doorverwijzing naar SMR Onderzoek, innovatie & implementatie - Onderzoek doen naar de lange termijn gevolgen van e-sigaretten, waaronder schadelijkheid in het algemeen en de mogelijke relatie met kanker - Onderzoek doen naar hoe je jongeren kunt interesseren in stoppen met roken/e-sigaretten als ze het niet als schadelijk zien - Aantonen wat de winst in toekomstige incidentie van kanker is als de gestelde doelen worden behaald Onderwijs - Voorlichting geven over verslaving en nicotine aan oudere jongeren, artsen (in-opleiding) - Onderzoeken hoe het onderwijs voorzien kan worden in de juiste informatie (incl. awareness over effecten van rookgedrag waaronder e-sigaretten) Informatievoorziening & Communicatie - Initiëren van een langdurend en overtuigend communicatieoffensief c.q. vormen van een aansprekend en gezaghebbend podium door NKC partners, waarvan onderdelen kunnen zijn: - Informatiemateriaal ontwikkelen/verspreiden o.b.v. studies, dat duidelijk maakt dat positieve effecten van tabaksproducten niet bestaan - Zichtbaar maken van tactieken tabaksindustrie in het verslaafd maken van jongeren d.m.v. e-sigareet - Opzetten campagne en voorlichting voor algemeen publiek/ jeugdigen over e-sigaretten en verlaagde drempel naar roken - Grootschalige “heart-hitting” campagnes over verslaving, de rol van nicotine en de gevolgen van tabaksgebruik - Campagne over schadelijkheid e-sigaretten en risico op overstappen op conventionele sigaret gericht op jongeren en op ouders van jongeren - Hierbij extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen, met inzet van sleutelfiguren/ervaringsdeskundigen Beleid - De overheid stimuleren om een opdracht te geven aan andere organisaties voor grootschalige effectieve campagnes, gericht op kanker	- SMR sluit aan bij verschillende behoeften en doelgroepen - Er worden meerdere SMR programma's per jaar vergoed - Het is duidelijk hoe WLZ-cliënten vergoeding voor SMR kunnen ontvangen - Effectiviteit en kwaliteit van SMR is in beeld en niet-effectieve programma's worden niet vergoed - Meer kennis over de lange termijn gevolgen van e-sigaretten - Meer kennis over percepties van jongeren t.a.v. roken en e-sigaretten - Effectiviteit van huidige preventieve maatregelen op kankerincidentie in de toekomst is bekend - Oudere jongeren en artsen (i.o.) hebben meer kennis over verslaving en nicotine - Kinderen krijgen via het onderwijs van jongs af aan kennis over de gevaren en schadelijkheid van roken en e-sigaretten - Politiek, publiek en media kent en gelooft de feiten over roken - Mensen krijgen meer kennis van feiten en fabels over tabak - Denormalisatie tabaksindustrie - Campagne over e-sigaretten - Beleidsmakers en algemeen publiek hebben meer kennis over verslaving, en het inzicht dat roken geen vrije keuze is - Jongeren (en ouders) hebben meer kennis over de gevaren van e-sigaretten - Via sleutelfiguren/ ervaringsdeskundigen worden ook kwetsbare doelgroepen bereikt - Effectieve publiekscampagnes gefinancierd door de overheid	- Meer mensen die roken ontvangen passende SMR en de kans dat het lukt om definitief te stoppen neemt toe - Politiek, publiek en media weten dat alternatieve nicotineproducten geen gezond alternatief zijn voor sigaretten - Meer jongeren overwegen om te stoppen met (e-) sigaretten - Rokers worden ontmoedigd door antirookbeleid, gebaseerd op cijfers - Mensen zijn zich van jongs af aan bewust van de feiten en fabels over schadelijkheid van tabak en de mate van verslaving van nicotine en passen daar hun gedrag op aan - De tabaksindustrie kan geen invloed uitoefenen op rokers en niet-rokers - Politiek, publiek en media onderschrijven het belang van (constante aandacht voor) maatregelen, wat de weg vrijmaakt voor het nemen van meer maatregelen - Jongeren en kwetsbare doelgroepen beginnen niet met het gebruik van (e-) sigaretten	Subdoel 2 Roken wordt door politiek, publiek en media gezien als een verslaving en men weet hoe schadelijk tabaksproducten en -sigaretten zijn Doel In 2032 is het aantal rokers gedaald tot 5% van de volwassenen en 0% van de jongeren en zwangere vrouwen Missie collectief De impact van kanker op de samenleving verminderen

07.

Wie werken er mee?

• Dewi Segaar	Gezondheidsfondsen voor Rookvrij
• Selinde Rouwenhorst	GGD-GHOR
• Dennis van Driel*	Hartstichting
• Vera Atema	IKNL
• Anouk Boerman	KWF
• Karin van Gorp*	KWF
• Manon Waning*	Longfonds
• Wanda de Kanter	Rookpreventie Jeugd
• Esther Croes	Trimbos
• Marielle van Oort	Van Oort & Van Oort
• Warnyta Minnaard	Nederlands Kanker Collectief
• Carolien Neefjes	Nederlands Kanker Collectief

* voormalig deelnemer

VERSNELLINGS-
TEAM

08.

HOE WE TOT KEUZES KOMEN

Achterliggende keuzes

Het versnellingsteam heeft allereerst het probleem bij het doel in kaart gebracht. Vervolgens zijn oorzaken daarvan benoemd. Zie hiervoor de probleemboom (p. 7).

Het versnellingsteam heeft in 2024 gekozen om met de volgende oorzaken aan de slag te gaan:

1. De bereidheid om maatregelen te nemen tegen het gebruik van tabaksproducten en e-sigaretten is afhankelijk van het politieke gedachtegoed van regeringspartijen
2. Het gebruik van tabaksproducten en e-sigaretten wordt door een deel van het publiek en politiek gezien als leefstijl i.p.v. een verslaving en de schadelijkheid ervan is onbekend bij of wordt onderschat door beginnende rokers en betrokken beslissers

Per oorzaak is een canvas met activiteiten gemaakt, die nodig zijn om het probleem op te lossen. Ook is de *output*, *outcome* en *impact* van de activiteiten beschreven.

Met paars gemarkeerde activiteiten zijn geprioriteerd om mee te starten.

**Nederlands
Kanker
Collectief**